

Eesti Ida-kirjandus (jaanuar 2022 – märts 2023)

Akadeemilised kogumikud

Eesti Akadeemilise Orientaalseltsi aastaraamat Idakiri 2021.

Peatoimetaja Tarmo Kulmar, tegevtoimetaja Indrek Ude.

Tartu: Eesti Akadeemiline Orientaalselts, 2022, 185 lk.

Idakirja kõnealune number sisaldab kaheksat teadusartiklit, kaht kommenteeritud tõlget, 2021. aastal ilmunud Ida-kirjanduse ülevaadet, artiklite ingliskeelseid kokkuvõtteid ja autorite tutvustusi.

Maret Nukke uurib Jaapani *nō*-teatri tekke- ja kujunemislugu, keskendudes naisnäitlejatele. Autor uurib, miks ja kuidas naised professionaalselt *nō*-lavalt kõrvale jäid ning kas „pärandihoidja“ austav tiitel on toonud kaasa muutusi naisnäitlejate loomingulises eneseteostuses ja meeskolleegide suhtumises neisse.

Margit Juurika uurimus käsitleb huumori reegleid jaapani klassikalises draamateoorias: milline peaks huumor olema, mis laadi nali on sobilik ja lubatud, mis mitte, kes ja kuidas peaks seda etendama — seda eelkõige jaapani klassikalise *nō*-teatri ning temaga ühel ja samal laval etenduva ning samal ajaperioodil välja kujunenud koomilise *kyōgen*’i vaatenurgast.

Andres Herkel on tõlkinud ja kommenteerinud **Nāgārdžuna** budistliku teksti *Juurvärsid* (*Mūlamadhyamakakārikā*) VIII peatüki „Teo ja tegija vaatlus“. Seejärel arutleb **Andres Herkel** Juurvärsside näitel karma ja dharma mõistete tõlkimise probleemide üle. Autor vaatleb, millised on eesti keele võimalused tõlkida verbi-juure *KR* erinevaid tuletisi võimalikult ühtlaselt, ja uurib dharma mõiste erinevaid tähendusi *Juurvärssides*. Lõpuks teeb ta tõlkekatkendeis kogunenud näidete põhjal mõned üldistused karma ja dharma mõistete sidumiseks, nagu Nāgārdžuna selleks põhjust annab.

Chan’i harjutamise sisemist tekstiloomet uurides ühendab **Elli Marie Tagel** Linnart Mälli kultuurisemiootilisel lähenemisel põhineva dharmateooria ja

Juri Lotmani autokommunikatsiooni käsitlese ning töötab nende kaudu välja meditatiivse enesekorrasustuse mudeli.

Agu Bleive võrdleb staatilisi kohasusteid hiina ja eesti keeles. Kõigepealt antakse üldisem ülevaate sellest, kuidas jaotavad maailma keeled staatiliste kohasuste puhul seesolemise ja toetamise suhteid. Tehtud katse tulemused jagatakse rühmadeks kohasuste tüübi ja nende väljendamise sarnasuse/erinevuse järgi hiina ning eesti keeles. Lõpuks paigutatakse tulemused laiemasse raamistikku semantiliste kaartide lähenemisega.

Siim Möttus on hetiidi keelest tõlkinud ja kommenteerinud õpetliku muinasjutu rikkast mehest Apust ja ta poegadest. II eelkristliku aastatuhande Anatoolia kultuurist pärit teksti teeb eripäraseks asjaolu, et hoolimata oma mütoloogiamaigulisest sisust, kus ühed asjaosalised on jumalused, ei ole viimased loo peategelased. Nendeks on lihtsad, ilma suure saatuse ja võimeteta inimesed.

Vladimir Sazonovi ja **Jaan Lahe** artikkel keskendub kriisidele hetiidi usundis: analüüsitakse 14. sajandil eKr elanud Hetiidi printsi Kantuzili palvet ja kuningas Muršili II (valitses 1321–1295 eKr) katkupalveid, mis pakuvad tõenäoliselt parimaid näiteid hetiitide maailma usukriiside kohta.

Henn Käärrik ja **Ragne Kõuts** on ühises uurimuses põhjalikult vaadelnud Saksamaa Türgi- ja Jaapani-suunalise välispoliitika ning propaganda põhisuundumusi, vaatluse all on esmajoones Kolmanda Reichi (1933–1945) periood.

Sirje Kupp-Sazonov võrdleb värvikate näidete varal kolme poliitiku, USA presidendi Donald Trumpi, Iraani presidendi Hassan Rouhani (Ḥasan Rūḥānī) ja Iraani välisministri Javad Zarifi (Javād Zarīf) Twitteri-säutse.

Aastaraamat on ilmunud Eesti Teaduste Akadeemia rahalisel toel.

Monograafiad

Andres Herkel. Nägärdžuna „Keskmise tee juurvärsid“: tõlge ja tõlgendus Doktoriväitekirj. Juhendajad Märt Läänemets ja Ülo Valk, oponendid Margus Ott ja Indrek Peedu. Seeria *Dissertationes litterarum et contemplationis comparativae Universitatis Tartuensis*, 22 Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 312 lk..

30. augustil 2022. aastal kaitstud doktoritöö koosneb sissejuhatausest, *Juurvärsside* tõlkest sanskriti keelest eesti keelde koos kommentaaride ja peamiste terminitega ning üheksast uurimistöö käigus valminud artiklist.

Dissertatsiooni põhiväited on järgmised. Esiteks, kõnealust teksti on võimalik ja otstarbekas eestindada Linnart Mälli tõlke- ja mõistetraditsioonist lähtudes. Teiseks peegeldab *Keskmise tee juurvärsside* tõlkimise ja tõlgenduse lugu läänes valitsenud mõttevoolude vahetumist. Kolmandaks on *Juurvärssid* tekst, mis genereerib teisi tekste. Neljandaks pole Nägärdžuna õpetus käsitatav mitte niivõrd

teooria, vaid väidete vaidlustamise meetodina. Viiendaks kasutab *Juurvärsside* autor mõiste ja väidetena esinevaid „kaitsevahendeid“, mis teksti tõlgendamist tuntaval määral suunavad. Doktoritöö kõige originaalsemad järeldused käsitlevadki neid kaitsevahendeid, mille abil Nāgārdžuna rõhutab budistlikku eetika-õpetust ja otsekui annab kaitse teksti väärtõlgenduste vastu.

Tarmo Toom. Varakristlik teoloogia.

Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 269 lk.

Lugejale pakutakse eesti keeles esmakordselt niivõrd põhjalikku pilti varakristlikust teoloogiast ehk patristikast selle algses kirjususes ja vastukäivuses antiikaja Vahemere ruumis. Tähelepanu keskmes on õpetuslike veendumuste kujunemine, põhiraskus on seega ida- ja läänekirikute aruteludel kolmainu jumalast, kristoloogiast, eklesioloogiast ja soterioloogiast. Kristlike põhiõpetuste ja nende tekkeloo paremaks mõistmiseks on lisatud peatükid õpetuslikest autoriteetidest (piiblist ja piibli tõlgendamisest, *regula fidei*’st ja kirikukogudest), „ortodoksia“ ja „hereesia“ eristamisest ning varakristlikust kirjandusest.

Indrek Jääts. Maack Amuuril. Ühe ekspeditsiooni lugu.

Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2022, 202 lk.

Aprillis 1855 läks Irkutskist teele Keiserliku Vene Geograafiaseltsi Siberi osakonna ekspeditsioon, mida juhtis Saaremaal sündinud baltisakslane Richard Maack. Eesmärgiks oli uurida Amuuri jõge ja selle kaldaid. See Euroopa teadusele pea tundmatu piirkond kuulus Hiina keisririigi koosseisu, aga Venemaa oli juba asunud seda hõivama. Uurimisretk kujunes pikaks ja raskeks, kuid oli üldiselt edukas. Jaanuaris 1856 jõuti koos rikkaliku kollektsiooniga tagasi Irkutskisse. Maack saadeti peagi Peterburi ülesandega ekspeditsiooni tulemused publitseerida. Kuna Maacki juhitud uurimisrühma töö oli ajastule omaselt interdistsiplinaarne, siis on raamatus juttu nii Amuurimaa ajaloost, geograafiast, geoloogiast, botaanikast, zooloogiast kui ka etnograafiast. Teksti illustreerib rikkalik valik joonistusi ja kaarte pildimapist, mis ilmus koos Maacki raamatuga *Reis Amuurile* (1859).

Ida klassika tõlked

Ibn ‘Arabī. Ringide kujundamine. Puu ja neli lindu. Rännakute tulemuste avalikuks tegemine. Araabia keelest tõlkinud, kommenteerinud ja saatesõna kirjutanud Kalle Kasemaa. Sari „Avatud Eesti raamat“. Tartu: Ilmamaa, 2022, 216 lk.

Ibn ‘Arabī (1165–1240) sündis Hispaanias ning kujunes tolaegse läänepoolse araabia kultuuri suurimaks õpetajaks. Õpetamise ning kirjatöö kõrval moodustas reisimine suure osa tema elust. Pärast viibimist paljude valgustunud õpetajate juures Euroopas ning rännakuaastaid Egiptuses ja idapoolsetes suurlinnades lõppes tema elutee Damaskuses.

Ibn ‘Arabī arvukad teosed, mida on arvatud olevat rohkem kui 400, kajastavad islami teadusilma kõiki külgi, ulatudes religiooniseadustest metafüüsikani, vormilt biograafiast ja filosoofilistest arutlustest luuleni. Traktaat „Ringide kujundamine“ on heaks sissejuhatuseks autori mõttemaailma ja selles esitatakse selgesõnaliselt tema metafüüsika põhielemendid. „Puu ja neli lindu“ koosneb kahest osast, milles esimeses kõneldakse inimese ideaali teokssaamisest, teises inimese üldisest dimensioonist, mida väljendatakse puu ja nelja linna sümbolite abil. „Rännakute tulemuste avalikuks tegemiseks“ näitab autor, et kõik olendid, sealhulgas ka jumalus (oma teatavais aspektides), osalevad universaalses rännakus, millel pole lõppu ei selles ega tulevases maailmas.

Kuningas Vikramārka elukäik ehk Lõvitrooni 32 juttu.

Sanskriti keelest tõlkinud, kommenteerinud ja saatesõna kirjutanud Martti Kalda. Sari „Hieronymus“. Tartu: Ilmamaa, 2022, 304 lk.

Anonüümne jutukogu *Kuningas Vikramārka elukäik ehk Lõvitrooni 32 juttu* pärineb keskaegsest Indiast (11.–15. saj.). Kuningas Bhoja I üritab istuda Lõvitroonile, kuid selle nikerdatud kujukesed takistavad teda, jutustades lugusid inimlikust superangelasest Vikramast, tema seiklustest inimeste, jumalate ja kurivaimude keskel. Martti Kalda on need jutud tõlkinud sanskriti keelest, kõige tuntumast ja algallikale lähemal seisvast Lõuna-India versioonist. Muinasjutulist seiklust täiendavad tõlkija kommentaarid ning ajaloolis-kultuurilist tausta tutvustav põhjalik saatesõna.

Mulla Sadra. Trooni tarkuse raamat. Metafüüsilisi tõdemusi.

Araabia keelest tõlkinud, kommenteerinud ja saatesõna kirjutanud Kalle Kasemaa. Sari „Avatud Eesti raamat“. Tartu: Ilmamaa, 2023, 264 lk.

Iraani filosoofias tänapäevani ülimalt mõjuka nn Isfahani koolkonna asutajaks oli Šadr ud-Dīn Šīrāzī (1572–1640), keda üldiselt tuntakse Mullā Šadrā nime all (lihtsustatult Mulla Sadra). Ta on läänes sama hästi kui tundmatu, sest siin ollakse harjunud vaatlema islami kultuuri selle mõju kaudu ladinakeelsele keskajale. Saanud nooruses hea hariduse, veetis ta aastaid erakluses, et saavutada vaimset küpsust. Tema õpetused ei jäänud aga vaka alla ning tema jaoks ehitati Šīrāzi suur õppeasutus, kus õpetati filosoofiat, astronoomiat, füüsikat, keemiat ja

matemaatikat. Mulla Sadra teosed ulatuvad sadadest lehekülgedest mõnekümne leheküljeni ning need katavad peaaegu kogu šii islami filosoofia ja teoloogia. *Trooni tarkuse raamat* sisaldab Mulla Sadra õpetuse kvintessentsi. Teises raamatus *Metafüüsilisi tõdemusi* käsitleb ta usu metafüüsilise tegelikkuse allikaid ning filosoofia ja (müstilise) tarkuse seisukohti. Mulla Sadra teosed on šii islami filosoofiale põhjaneva tähtsusega ning neid uuritakse ja kommenteeritakse tänapäevani.

Zhuāngzi sisepeatükid.

Hiina keelest tõlkinud ja kommenteerinud Margus Ott.

Sari „Bibliotheca ASIATICA“. Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus, 256 lk.

Hiina taostlikule mõtlejale Zhuāngzile (tradits. 369–286 eKr) omistatud samanimelist teost peetakse põhjusega Hiina mõtteloo ja kirjanduse võtmetekstiks. Selle peene ülesehituse ja sügava ning mitmetahulise sisuga raamatu teevad eriliseks mõtte- ja keelemängud, paradoksid ning julged ja tabavad kujundid, mis pööravad lugeja kinnistunud veendumused ja arusaamad pea peale Autori eesmärk ei ole kuulutada tõde, vaid paljastada kokkulepitud ja loogiliselt formuleeritud kategooriate piiratud, osutada igasuguste tõdede ja vaatenurkade puudulikkusele. *Zhuāngzi* lugemisest võib kujuneda omaette eneseotsimise ja -leidmise teekond, mis on täis ootamatuid avastusi ning mis ometi peaks kulgema nende külge klammerdumata, sujuvalt ja nauditavalt, nagu autori enda kirjeldatud „vaba ja irdne kondamine“ (*xiāoyá yóu*) (Katja Koort).

Vana bambuseraiduri lugu.

Klassikalisest jaapani keelest tõlkinud, kommenteerinud ja saatesõna kirjutanud Alari Allik. Tallinn: Loomingu Raamatukogu 6/2023, 56 lk.

Keegi ei tea, kui vana on jaapani lugu vanast bambuseraidurist, kes ühel heal päeval metsast helendava kuuprintsessi leiab. Murasaki Shikibu „Genji loos“ (1008) nimetavad õuedaamid seda tunnustavalt kõikide jutustuste esiisaks, kuid neiu käitumine tähtsate kosilastega — nõunike, ministrite ja keisriga — ei leia nende hulgas heakskiitu. Jutuvestjad on seda kunstmuinasjuttu ajast aega publiku huvide järgi kohandanud. Säilinud anonüümsetest tekstivariantidest on näha, et jutuvestja kujutlusvõime ja kuulajate ootuste kohaselt muutub nii kosilaste arv kui ka nende ülesannete iseloom. See traditsioon jätkub ka tänapäeval. Kon Ichikawa ulmefilm „Printsess kuult“ (1987) ja Isao Takahata anime „Printsess Kaguya lugu“ (2013) lisavad iidsele jutustusele uusi tõlgendusvõimalusi. See on lugu, millel pole algset kuju ega autorit, lugu, mis sünnib igal jutustamisel uuesti.

Raamatu lõpus on tõlkija Alari Alliku saatesõna, mis tutvustab

Vana bambuseraiduri loo ajaloolist tausta ja avab loos leiduvaid motiive jaapani kirjandustraditsiooni valguses.

Tõlgitud teaduskirjandus

James George Frazer. *Kuldne oks*. Uurimus maagiast ja religioonist.

Inglise keelest tõlkinud Triinu Pakk. Tallinn: Varrak, 2022, 864 lk. 2. trükk.

James George Frazer (1854–1941) oli 20. sajandi alguse küllap kuulsaim antropoloog, kelle seisukohad jahmatasid uudsusega ja kelle intellektuaalne haare äratas imetlust. Tema töö aitas kaasa antropoloogia kui iseseisva distsipliini eneseleidmisele. Frazeri tohutust kirjanduslikust pärandist tõuseb esile tema peateos *Kuldne oks*. *Kuldne oks* on legendaarse mainega antropoloogiline teos, mis on läbi aegade kõitnud ka laiemat lugejaskonda. Tõukudes ühest hämara tähendusega Rooma rituaalist, pürgib teos esitama inimkonna vaimse ja intellektuaalse evolutsiooni panoraami algelisest metslusest kuni oma nüüdisaja Euroopa tsivilisatsioonini. Teosest ilmus kolm aina paisuvat väljaannet: 1890. aastal kaks köidet, 1900. aastal kolm köidet, aastatel 1906–1915 kaksteist köidet. 1922. aastal tegi autor sellest üheköitelise lühenduse; 1994. aastal, andes tunnistust raamatu kestva koitvusest, koostas Robert Fraser uue lühenduse, millel põhineb käesolev tõlge.

Aimekirjandus

Craig Storti. *Džomolungmat jahtides*.

Inglise keelest tõlkinud Aet Süvari. Tallinn: Tänapäev, 2022, 368 lk.

Maakera kõrgeim punkt on kunagi Tethyse ookeani põhjas asunud Džomolungma mäetipp. Pealtnäha alistamatu Džomolungma oli kaua aega viimane vallutamata hiiglane moodsate maadeavastuste ajaloos, nii-öelda kolmas poolus, mis tõmbas ligi erakordseid seiklejaid ja kangelasi. Ent aastani 1921 ei õnnestunud ühelgi neist Džomolungma jalamile astuda, selle tipust rääkimata. Hiiglase ümber kujunesid saagad ja legendid.

Džomolungma, maadeavastuse ajaloo viimase suure auhinna leidmise, mõtlemise ja lõpuks ka vallutamise dramaatiline lugu räägib kinnisideedest ja visadusest, intriigidest ja hukkamistest, sõdadest ja veresaunadest, poliitikast ja diplomaatiast, nappidest pääsemistest ja tõelistest vägitükkidest, kus oma osa on äärmuslikel ilmaoludel, rododendronitel ja orhideedel, kaanidel ja liblikatel ning hulgal veoloomadel muuladest elevantideni.

Ilukirjandus

Arthur Golden. Geiša memuaarid.

Inglise keelest tõlkinud Karin Suursalu. Tallinn: Postimehe Kirjastus, 552 lk.

Raamat *Geiša memuaarid* viib meid kadunud maailma, teise maailmasõja eelsesesse ja järgsesse Jaapanisse, kus õitses geišade kultuur. Romaani peategelane on Nitta Sayuri, kelle vaene kalurist isa väikese lapsena maha müüb. Nutikas ja võluvate silmadega tüdruk koolitatakse geišaks, rikaste meeste meelelahutajaks, kelle elu ja väärtus sõltub sellest, kui osavalt suudab ta tantsida ja pilli mängida, aga ka sellest, kui hästi tunneb ta inimesi ja nende varjatud külgi.

Sōseki Natsume. Noorsand.

Jaapani keelest tõlkinud Maarja Jaanits.

Tallinn: Loomingu Raamatukogu 29– 31/2022, 136 lk.

Otsekohese ütlemisega pealinna noormees satub poolkogemata kauge maanurga väikelinna õpetajaks. Tuleb välja, et mitte kõik inimesed ega asjaolud pole sellised, nagu nad esmapilgul paistavad, ja ka „taevane õiglus“ vajab kättemõotmisel inimeste abi.

Noorsandis leidub igihaljast situatsioonikoomikat ja kevadelikku koolielu kirjeldust, lisaks annab romaan eheda olustikupildi möödunud sajandi alguse Jaapanist, mis oli täis värskaid kontraste möödunud Edo ajastu ning uute läänelike mõtteviiside ja tehnoloogiate vahel.

Natsume Sōseki (1867–1916) on üks Jaapani moodsa kirjanduse armastatumaid klassikuid ja teerajajaid ning Noorsand üks tema esimesi ilukirjanduslikke teoseid.

Sōseki Natsume. Mina olen kass.

Jaapani keelest tõlkinud Maret Nukke. Sari „Hieronymus“.

Tallinn: Tänapäev, 2023, 544 lk.

Sōseki Natsume raamat *Mina olen kass* on üks jaapani kirjanduse kõige tuntumaid ja enim trükitud raamatuid läbi aegade. Algselt aastatel 1905–1906 kirjutatud ja kultusraamatuks kujunenud, on see satiiriline meistriteos, mis pilab Meiji perioodi Jaapani kõrgema keskklassi tühisust ja enesetähtsustamist. Lugu jõuab lugemise noore, kuid iseteadliku kassi pilgu läbi, kes kommenteerib salvava ironiaga ümbritsevate inimeste totrusi ja jaburat käitumist. Jaapani kirjandusklassikasse kuuluv *Mina olen kass* on kahtlemata üks Sōseki enamtuntumaid teoseid, mis on tõlgitud paljudesse keeltesse ega ole kaotanud oma värskust tänapäevalgi.

Sōseki Natsume, kodanikunimega Kinnosuke Natsume (1867–1916), on üks

Jaapani kirjanduse suurkujusid. Sõseki (nii kutsutakse teda Jaapanis) tähtsust Jaapani kultuuriloos illustreerib ehk ka fakt, et kuni 2004. aastani kaunistas just tema pilt enim kasutatavat rahatahte — 1000-jeenist kupüüri.

Hiro Arikawa. Kassid, kes valvavad meie üle.

Jaapani keelest tõlkinud Margit Juurikas. Tallinn: Tänapäev, 192 lk.

Hiro Arikawa *Kassid, kes valvavad meie üle* sisaldab tema „Rändava kassi kroonikate“ harulugusid, mis oma sooja huumori ja südamlikkusega vihjavad, et alati on su kõrval keegi, kes võib su elu muuta, isegi kui sa seda ei aima. Kass on valmis seda ka oma käpajäljega kinnitama. Spin, kelle mees võtab majja, kui naine pärast sünnitust vanematekodus viibib; Ten, kes kiindub isekasse perepeasse; Kōta, kes tahab Hiromist kas või ühe päeva kauem elada... Kui inimese ja kassi teed ristuvad, arvab inimene, et on võtnud kassi enda hoole alla, mõtlemata võimalusele, et äkki elab ta ise kassi valvsa pilgu all. Nende ühine aeg on piiratud: inimene kasvab aeglasemalt kui kass ja kass vananeb kiiremini kui inimene. Koos veedetud aja jooksul võib nende mõlema elus juhtuda kurbi sündmusi, kuid elu kassiga ei ole kunagi kurb.

Abir Mukherjee. Tõusik. Kapten Sam Wyndhami juhtumid.

Inglise keelest tõlkinud Jüri Kolk. Tallinn: Eesti Raamat, 2022, 384 lk.

Calcutta, 1919. Siia, Briti India südamesse, asub tööle Scotland Yardi endine detektiiv kapten Sam Wyndham, keda kannab edasi sõge segu minnalaskmisest, põgenemissoovist ja põikpäisest vastuvoolu rühkimisest. Otsemaid peab ta hakkama tegelema Briti kõrge ametniku mõrvaga. Ohver leitakse bordelli lähedusest ja talle suhu topitud kirjake soovitab brittidel Indiast kiiremas korras kaduda. Juhtum viib Wyndhami nii kõige rikkamate ja mõjuvõimsamate paleedesse kui ka kõige hämaramatesse nurgatagustesse. Mõrva ja ähvardava terrorirünnakuga tegelemisel takistavad ning aitavad kaptenit oopium, kõige ehtsamast inglise puust eelarvamuslik ja ennast täis alaminspektor Digby, impeeriumi emamaal kõrghariduse omandanud häbelik seersant Banerjee, mõrvatud ametniku kaunis ja nutikas sekretär ning Briti India mitmetahulise ajaloo taak.

Edward Rutherfurd. Hiina.

Inglise keelest tõlkinud Tõnis Värnik. Tallinn: Varrak, 2022, 808 lk.

Hiina keisririik oli 19. sajandi alguses veel muule maailmale suletud. Välismaalastele oli avatud ainult Kanton (Guangzhou), kus tegutsesid peamiselt

Euroopa riikide faktooriad. Kõige rohkem huvitas välismaalasi Hiina tee, selle eest tuli aga maksta hõbedaga, mida oli raske hankida. Väljapääs leiti: Hiinasse hakkas üha rohkem voolama Indias kasvatatud oopiumi, mille eest hiinlased maksid hõbedaga. Nüüd oli välismaa kaupmeestel võimalik selle eest hiinlastelt teed osta. Loomulikult ei soovinud Hiina niisuguse olukorraga leppida ja peagi saabus Kantonisse keisri emissar eesmärgiga oopiumiärile lõpp teha. Nii algaski üle poole sajandi kestnud Hiina ja lääneriikide konflikt, mille tagajärg oli mitu oopiumisõda, taipingide ja bokserite ülestõusud, lääneriigid vallutasid Pekingi ja keisri asemel tõusis Hiinat valitsema draakonkeisrinna Cixi.

Nende sündmuste taustal kohtume paljude värvikate tegelastega kõikidest ühiskonnakihtidest, teiste seas lihtne talunaine, keisri konkubiin, keisrikoja eunuuhh, keisrivõimu esindajad, salakaubavedajast piraat, aga ka algaja Briti kaupmees, kes loodab oopiumiäriga palju raha teenida, hiinlastele ristiusku tutvustama tulnud misjonär, ameeriklasest seikleja ja teised.

Ühiskonnas toimuvate vapustuste taustal saame osa paljude tegelaste elust ja olust, mis paratamatult põimub ümberringi arenevate dramaatiliste sündmustega. Põhjalikul uurimistööl põhinev romaan annab laiahaardelise ja suurejoonelise pildi ühest Hiina ajaloo sündmusterohkemast ajajärgust.

Koostanud Tarmo Kulmar ja Indrek Ude